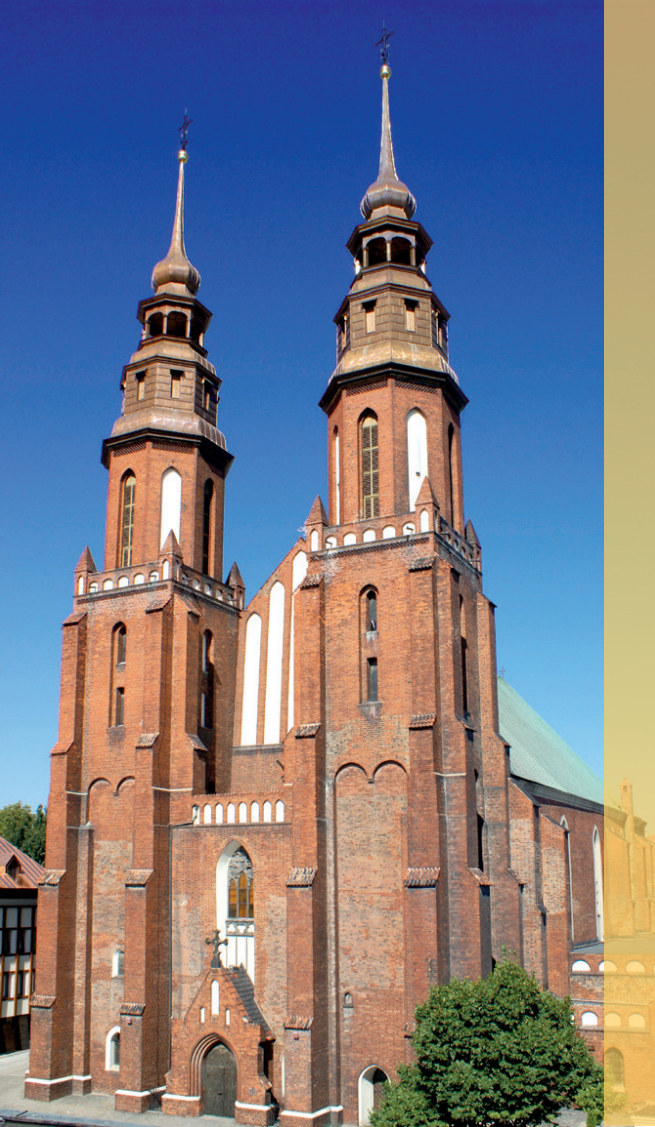

**Z úcty k minulosti
s péčí o budoucnost**

**Svědectví o kulturní pestrosti opolského regionu
Renovace a restaurování katedrály
Povýšení sv. Kříže v Opoli**

Projekt je spolufinancován Evropskou unií z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Regionálního operačního programu Opolského vojvodství pro období let 2014–2020

Fotografie: Pracownia Artystyczna FotoSynteza Rafał Nosal,
Andrzej Nowak Studio4,
Marek Wawrzekiewicz, MIK / „KAMEX”,
Archiwum parafialne

Redakce: Agnieszka Węsjora

ISBN 978-83-957571-6-7

Svědectví o kulturní pestrosti opolského regionu
Renovace a restaurování katedrály Povýšení sv. Kříže v Opoli

Slovo k projektu

Vážení,

na podzim roku 2017 začala realizace projektu nazvaného Svědectví o kulturní pestrosti opolského regionu. Renovace a restaurování katedrály Povýšení sv. Kříže v Opolí, který byl spolufinancován Evropskou unií z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Regionálního operačního programu Opolského vojvodství pro období let 2014–2020 a z prostředků zdejší farnosti.

V plánech restaurátorů bylo celkové zaměření prací označováno jako regotizace interiéru chrámu, což v případě opolské katedrály je nutno chápat jako odkrytí a obnovu historických zdí a cihlových prvků, převážně gotických, jako typic-

kého estetického prvku velkých středověkých katedrál.

Restaurátorské práce se zaměřily na hlavní loď, dvě boční lodi a veškeré chrámové klenby. Práce provádělo konsorcium následujících firem: Międzyuczelniany Instytut Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademia Sztuk Pięknych z Varšavy, Krakowie Delegatura w Krakowie – vedoucí konsorcia a firma KAMEX Konserwacja Obiektów Zabytkowych. Práce probíhaly podle programu restaurování gotického interiéru katedrálního kostela Povýšení sv. Kříže v Opolí pod názvem Regotizace – expozice gotických cihlových prvků

na stěnách, pilířů mezi loďmi a klenebních žeber dle návrhu prof. zw. dr. hab. Ireneusza Płusky, schváleného tehdejším Úřadem památkové péče v Opolí. Veškeré restaurátorské práce byly schválené komisí restaurátorů, která v květnu roku 2020 převzala završené práce v interiéru katedrály.

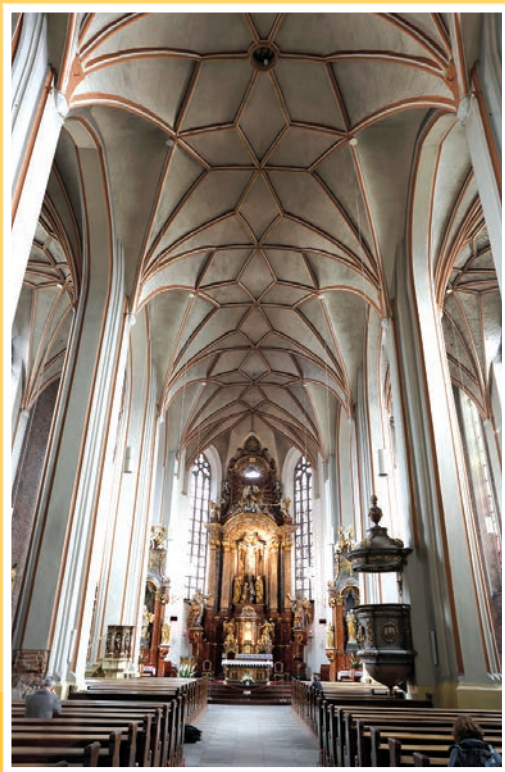
Do vašich rukou předáváme publikaci, která přibližuje vzhled katedrály před a po provedení renovačních a restaurátorských prací realizovaných v jejím interiéru v rámci projektu. Publikace obsahuje také snímky zajímavých objevů, ke kterým došlo v průběhu prací prováděných na severní a jižní stěně kostela, nastiňujících architektonické

přeměny a historického změny vzhledu katedrály. Doufáme, že se tato publikace stane zajímavým a hodnotným příspěvkem, který umožní nově objevovat krásu a význam katedrálního kostela – Ecclesia mater Opolské diecéze a pamětníka kulturní pestrosti opolského regionu.

*P. dr. Waldemar Klinger,
farář katedrály*

Interiér katedrály před renovací – hlavní loď

Pohled k hlavnímu oltáři

Pohled ke kůru

Interiér katedrály po renovaci – hlavní loď

Pohled k hlavnímu oltáři

Pohled ke kůru

Interiér katedrály před renovací – severní stěna

Interiér katedrály po renovaci – severní stěna

Interiér katedrály před renovací – severní loď

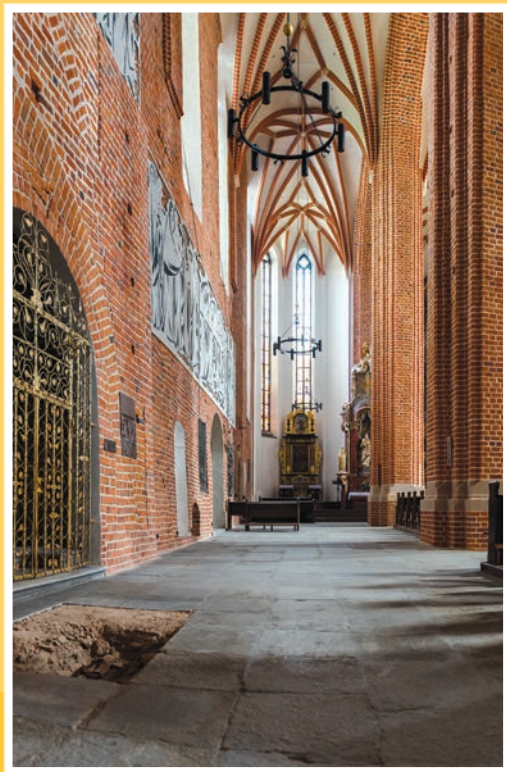

Pohled východním směrem

Pohled západním směrem

Interiér katedrály po renovaci – severní loď

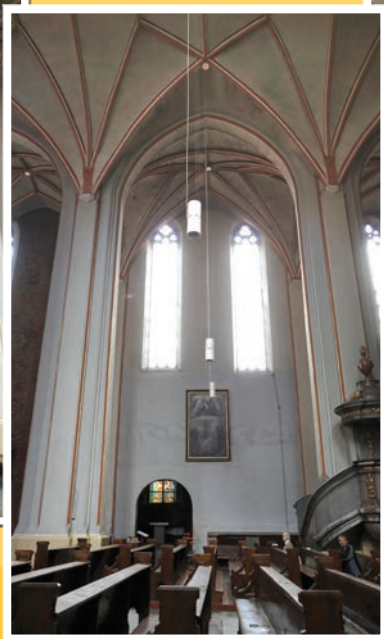

Pohled východním směrem

Pohled západním směrem

Interiér katedrály před renovací – jižní stěna

Interiér katedrály po renovaci – jižní stěna

Interiér katedrály před renovací – jižní lod'

Pohled východním směrem

Pohled západním směrem

Interiér katedrály po renovaci – jižní loď

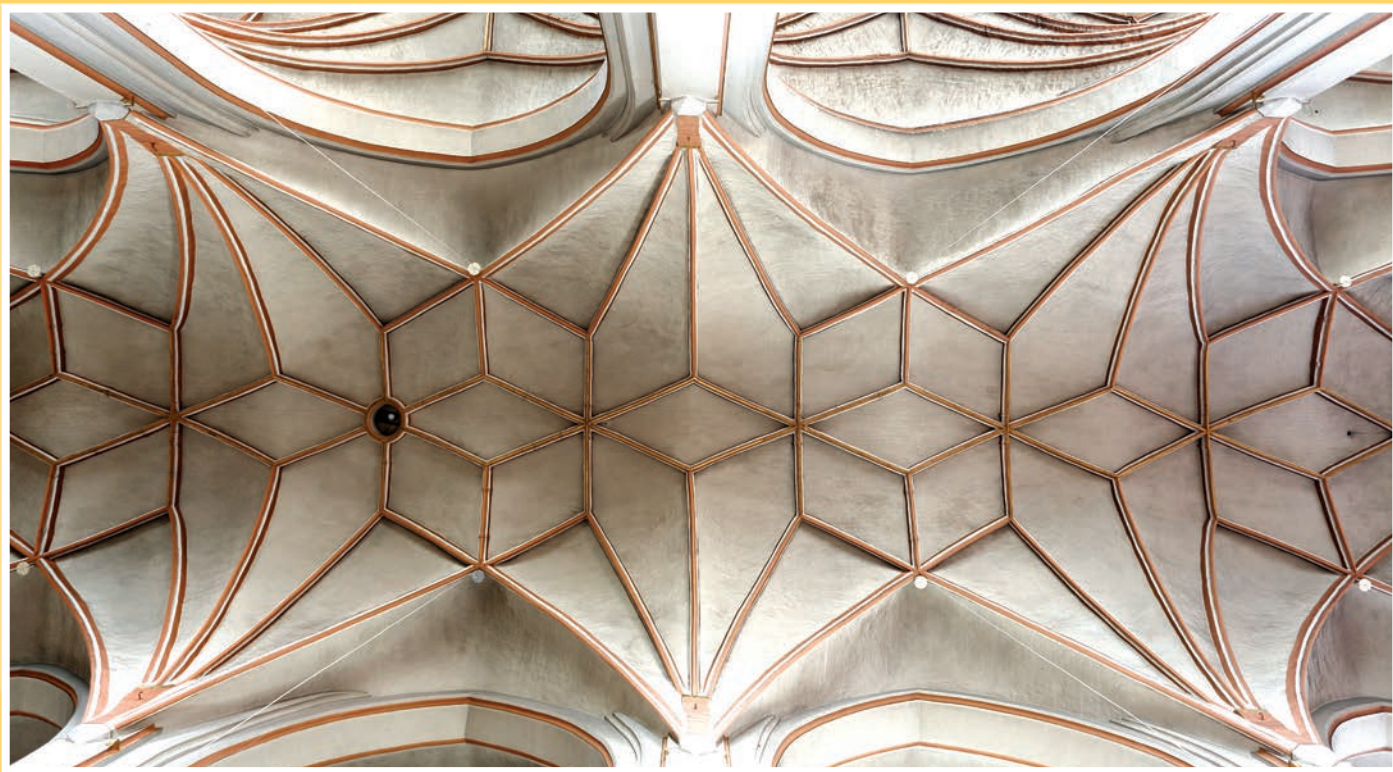

Pohled východním směrem

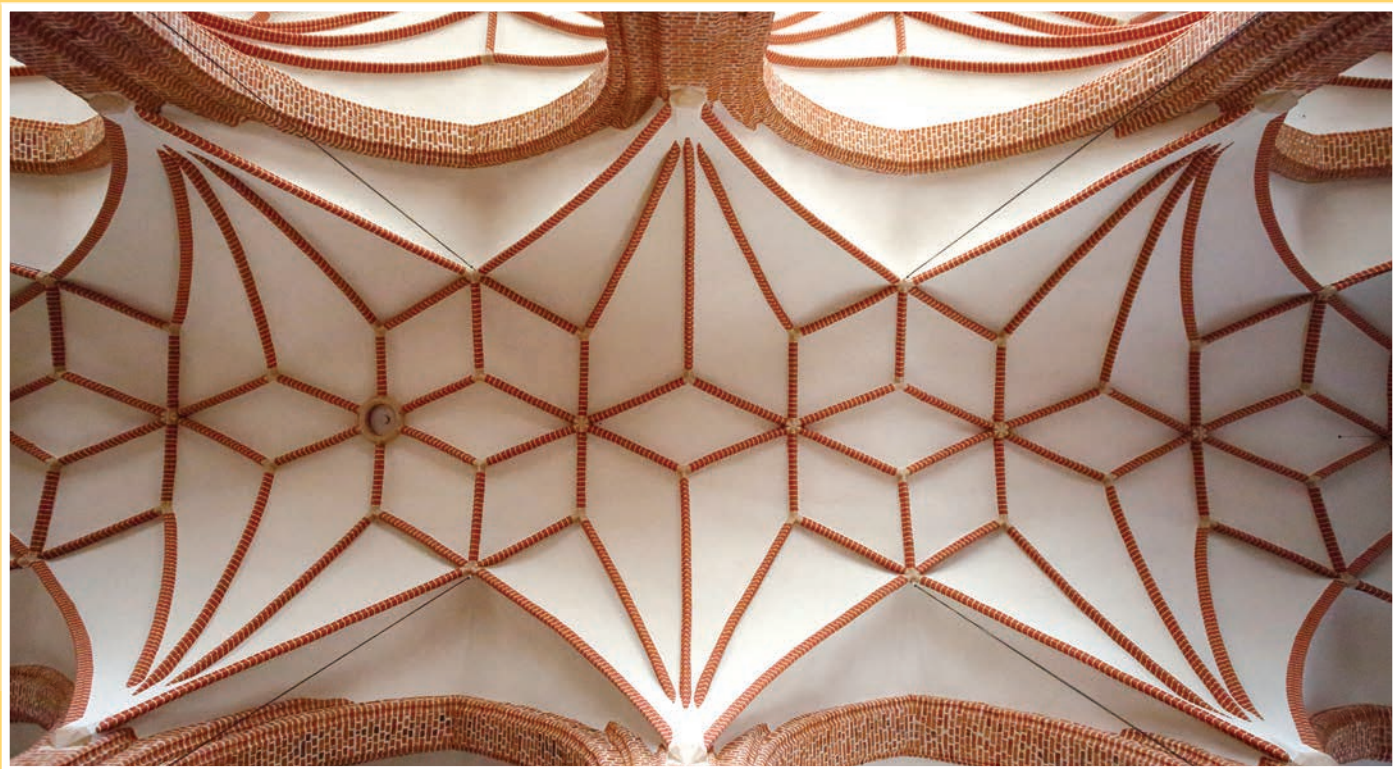

Pohled západním směrem

Interiér katedrály před renovací – hlavní klenba

Interiér katedrály po renovaci – hlavní klenba

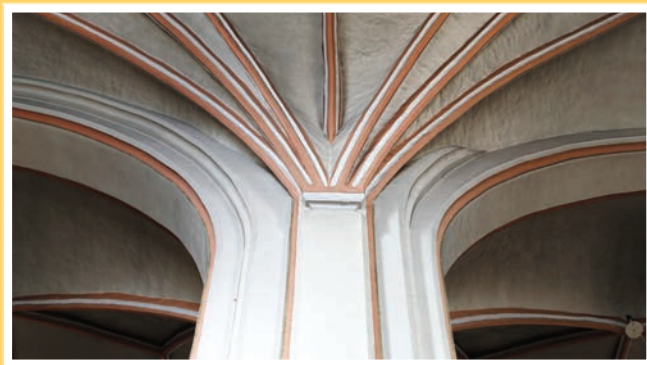
Interiér katedrály před renovací – hlavní klenba

Interiér katedrály po renovaci – hlavní klenba

Interiér katedrály před renovací – severní a jižní klenby

Interiér katedrály po renovaci – severní a jižní klenby

Interiér katedrály po renovaci – Schmutzova sgrafita na jižní stěně

Interiér katedrály po renovaci – Schmutzova sgrafita na severní stěně

Interiér katedrály po renovaci – odkryvy na severní stěně

Stopy historických přeměn katedrály

Zbytky zdiva stěny nejspíše dřívější sakristie

Výklenek ve zdi pro umývání rukou
s odvodem vody

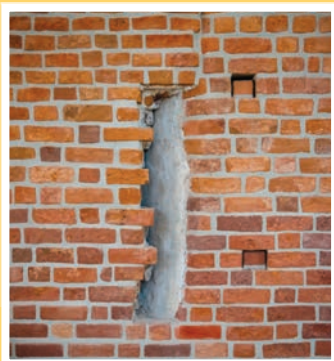

Otvor pro odvádění vody

Interiér katedrály po renovaci – odkryvy na jižní stěně

Obrysy objeveného oválného schodiště

Části zazděného úzkého
okenního otvoru

Část zazděné arkády možné kaple
nad velkou sakristií

Interiér schodiště objeveného ve zdi mezi sakristiemi

Interiér katedrály po renovaci – odkryvy na jižní stěně

Interiér objeveného prostoru nad malou sakristií

Vstup na objevené schodiště

Schody objeveného schodiště

Přehled projektů realizovaných v letech 2015–2020

V letech 2015–2020 se katedrální farnost ucházela u řady státních institucí a samospráv o poskytnutí dotací na provedení údržby a renovace katedrály.

Je mimořádně obtížné získat dotaci ve výši, která by umožnila provést všechny plánované restaurátorské práce. Náročné vícezdrojové financování a přesná příprava harmonogramů prací umožnily zajistit průběžné financování prováděných prací.

Na následujících stránkách uvádíme seznam a hodnoty projektů realizovaných v letech 2015–2020.

Č.	Název projektu	Zdroj dotace	Výše dotace	Vlastní vklad farnosti	Hodnota díla	Realizace
1	Rozwój współpracy transgranicznej przy odnowie katedry w Ostrawie i Opolu	 FINANSA UNIE / FINA EUROPEJSKA EUROPSKI FUNDUSZ REGIONALNY / REGIONAL DEVELOPMENT FUND PROJEKTUJE WRAZEM / PRZEWAGUJĄCY GRANICZ	227 000,00 zł	73 000,00 zł	300 000,00 zł	2015
2	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap I		350 000,00 zł	157 741,59 zł	507 741,59 zł	2015
3	Renowacja i konserwacja elewacji zewnętrznych gotyckiej katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu wraz z relikiami murów romańskich. Prezbiterium – elewacja wschodnia – etap I B		428 984,00 zł	110 279,39 zł	539 263,39 zł	2015
4	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap I C		400 000,00 zł	114 217,69 zł	544 217,69 zł	2016
5	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap I C (wkład własny do projektu MKiDN)	 OPOLE	30 000,00 zł			
6	Badania archeologiczne krypt	 OPOLE	30 000,00 zł		30 000,00 zł	2016
7	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja korpusu elewacji północnej katedry – etap IV A		600 000,00 zł	283 602,27 zł	883 602,27 zł	2016
8	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap III		199 999,99 zł	22 767,90 zł	272 767,89 zł	2017
9	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap III (wkład własny do projektu MKiDN)	 OPOLE	50 000,00 zł			

Přehled projektů realizovaných v letech 2015–2020

Č.	Název projektu	Zdroj dotace	Výše dotace	Vlastní vklad farnosti	Hodnota díla	Realizace
10	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja korpusu elewacji północnej katedry etap – IV B	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.	250 000,00 zł	40 147,52 zł	340 147,52 zł	2017
11	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja korpusu elewacji północnej katedry etap – IV B (wkład własny do projektu MKiDN)	 	50 000,00 zł			
12	Świadek wielokulturowości Regionu Opolskiego. Renowacja i konserwacja wnętrza katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu	 	3 990 898,45 zł	854 941,14 zł	5 020 021,51 zł	2017–2020
13	Świadek wielokulturowości Regionu Opolskiego. Renowacja i konserwacja wnętrza katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu	 	174 181,92 zł			2018
14	Renowacja i konserwacja filarów nawy południowej katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	 	350 000,00 zł		1 478 206,10 zł	2018
15	Renowacja i konserwacja filarów nawy południowej katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	1 000 000,00 zł	128 206,10 zł		
16	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja korpusu elewacji północnej katedry – etap IV A	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.	400 000,00 zł	81 076,68	659 920,43 zł	2018
17	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Remont konserwatorski oraz malowanie chóru	 	178 843,75 zł			

Č.	Název projektu	Zdroj dotace	Výše dotace	Vlastní vklad farnosti	Hodnota díla	Realizace
18	Z szacunku dla przeszłości zadbajmy o przyszłość. Konserwacja i renowacja elewacji prezbiterium Katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu – etap IV zamykający.	 	1 160 969,62 zł	711 561,99 zł	1 872 531,61 zł	2019-2020
19	Opole, Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu, XIII-XIV w., Konserwacja i renowacja filarów nawy północnej		330 000,00 zł	165 391,52 zł	845 391,52 zł	2019
20	Opole, Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu, XIII-XIV w., Konserwacja i renowacja filarów nawy północnej		350 000,00 zł			
21	Renowacja i konserwacja filarów północnych Katedry Podwyższenia Krzyża Świętego		100 000,00 zł	111 347,88 zł	211 347,88 zł	2019
22	Prace konserwatorskie obrazu Stacji Drogi Krzyżowej z Katedry Opolskiej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu, 1737 r., Jan Józef de Kont	 Współfinansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego	15 000,00 zł	6 428,57 zł	21 428,57 zł	2019
23	Konserwacja techniczna i estetyczna filarów, wątków ceglanych i gzymsu kamiennego oraz łęków między filarami Katedry Opolskiej		129 000,00 zł	505 049,03 zł	634 049,03 zł	2019
24	Dofinansowanie na wkłady własne do realizacji projektów renowacji i konserwacji Katedry Opolskiej współfinansowanych z innych środków		Darowizna w wysokości 1 000 000,00 zł rozliczana w realizacji projektów współfinansowanych ze środków MKiDN, MKZ, UE w ramach RPO WO na lata 2014-2020			2019
25	Montaż nowych opraw oświetleniowych w Katedrze Opolskiej		0,00	65 000,00 zł	65 000,00 zł	2019

Přehled projektů realizovaných v letech 2015–2020

Č.	Název projektu	Zdroj dotace	Výše dotace	Vlastní vklad farnosti	Hodnota díla	Realizace
26	Instalacja oświetlenia ewakuacyjnego w Katedrze Opolskiej		0,00	40 000,00 zł	40 000,00 zł	2020
27	Renowacja drzwi i wkładek w Katedrze Opolskiej		0,00	11 000,00 zł	11 000,00 zł	2020
28	Modernizacja nagłośnienia w Katedrze Opolskiej		0,00	75 000,00 zł	75 000,00 zł	2020
29	Renowacji Stacji Drogi Krzyżowej		0,00	240 000,00 zł	240 000,00 zł	2020
30	Renowacja i konserwacja podchórza oraz fragmentów elewacji kaplicy północnej Katedry		300 000,00 zł	78 084,83 zł	378 084,83 zł	2020
31	Konserwacja i renowacja fragmentów elewacji zewnętrznej kaplicy północnej Katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu - etap II		30 000,00 zł	30 590,29 zł	60 590,29 zł	2020
32	Historia zapisana w murach Katedry Opolskiej. Konserwacja i renowacja kaplic Katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu.		286 693,51 zł	161 265,11 zł	447 958,62 zł	2020-2021
Celková hodnota (v srpnu 2020)			12 064 942,48 zł	3 369 225,91 zł	15 434 168,39 zł	2015–2020

Budoucnost katedrály

Obnova opolské katedrály je možná díky úsilí a práci mnoha lidí a subjektů. Bez získání darů a dotací, plánování a vyřizování financí na jednotlivé práce, bez programu restaurátorských prací a znalostí a nasazení restaurátorů uměleckých děl, bez dohledu odborné památkové péče by renovace katedrály nemohla probíhat nepřerušeně a její výsledky by se nemusely přiblížit standardům péče památek tohoto významu.

Kapitula obnovy opolské katedrály – orgán zřízený dekretem opolského biskupa dne 1. ledna 2015. Úkolem kapituly je provádět opatření propagující obnovu katedrály a hledat zdroje dofinancování. Kapitula má společenský rozměr – vznikla na základě spolupráce různých společenských skupin – církve, obchodní sféry, sdružení, institucí, médií, vysokých škol, podporovatelů kultury a umění, umělců a dalších osob.

Sdružení přátel opolské katedrály Crux propaguje a podporuje veškeré aktivity zaměřené na obnovu a renovaci opolské katedrály a její průběžnou údržbu v dobrém technickém stavu. Podporuje rozvoj katedrály a pastorační péče. Je veřejně prospěšnou organizací.

Kancelář koordinace projektů Opolské diecéze připravuje žádosti o dotace, koordinuje realizaci projektů, jejich věcné a finanční plnění a vyúčtování. Projekty jsou realizovány v souladu s programem restaurátorských prací, schváleným věcným a finančním rozsahem a harmonogramem. Kancelář podporuje farnost katedrály ve všech aktivitách přibližujících obnovu chrámu.

Restaurátorské práce probíhají podle schválených programů restaurátorských prací Ireneusza Płusky (ASP v Krakově), pod vedením restaurátora uměleckých děl Marka Wawrzkiewicze (ASP v Krakově).

Dozor orgánů památkové péče je zaměřen na veškeré restaurátorské práce schválené ve správních povoleních. Dokončené fáze prací byly převzaty protokolárně restaurátorskou komisí vedenou Wojvodským úřadem památkové péče v Opolí.

Děkujeme:

Farní katedrála povýšení svatého kříže
Pl. Katedralny 2, 45-005 Opole
tel. 77 454 25 79
e-mail: kancelaria@katedra.opole.pl

www.renowacja.katedraopolska.pl

www.katedraopolska.pl

ISBN 978-83-957571-6-7